

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปรายผลการวิจัย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ / กิ่งอำเภอ จำนวน 850 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสอบถาม มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check - list) และปลายเปิด (Open - ended) มี 3 ตอน ซึ่งผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามและขอรับคืนทางไปรษณีย์แบบสอบถามที่ส่งไปทั้งหมด จำนวน 850 ฉบับ ได้รับคืนและเป็นแบบสอบถามที่สมบูรณ์ จำนวน 703 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 82.70 นำมาวิเคราะห์ข้อมูลโดย วิธีการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ แล้วนำเสนอในรูปแบบตารางประกอบคำบรรยาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูล สรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

ตอนที่ 1 สภาพภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่เป็นชาย มีอายุระหว่าง 41-45 ปี ระยะเวลาในการดำรงตำแหน่งศึกษานิเทศก์ สูงกว่า 10 ปี การดำรงตำแหน่งหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ อยู่ระหว่าง 6-10 ปี วุฒิต่างการศึกษาในระดับปริญญาตรี และรับผิดชอบงานพัฒนาการนิเทศการศึกษา ส่วนใหญ่ไม่เคยเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ ของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์

ตอนที่ 2 สภาพการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/
กิ่งอำเภอ

งานพัฒนางานวิชาการ

1. งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

1.1 การศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสาร คู่มือ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ การพัฒนาเด็ก รูปแบบการจัดการศึกษา ระดับก่อนประถมศึกษา แนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา พบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนำผลการวิเคราะห์สรุปเผยแพร่ไปยังโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน รองลงมาได้แก่ การเขียนบทความลงวารสารเพื่อเผยแพร่รูปแบบการจัดการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

1.2 การประสานงาน รวบรวมข้อมูลการประเมินการจัดประสบการณ์และเผยแพร่ พบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การประชุมชี้แจงแนวปฏิบัติในการประเมินและการจัดทำข้อมูลในการประเมิน รองลงมาได้แก่ การให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนรายงานข้อมูลให้ สปอ./ก. และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบความก้าวหน้าเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน เผยแพร่ให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนทราบ

1.3 การวางแผนพัฒนาการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษา กับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การศึกษานโยบายและแนวปฏิบัติของ สปช. และ สปจ. รองลงมาได้แก่ การจัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การศึกษาวิเคราะห์สภาพปัจจุบัน ปัญหา และความต้องการเกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอนของ สปอ./ก. กลุ่มโรงเรียน/โรงเรียน

1.4 การเสนอแนะแหล่งศึกษาค้นคว้าทางวิชาการ ด้านการเรียนการสอน ระดับก่อนประถมศึกษา แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การประชุม อบรม เพื่อเผยแพร่งานวิชาการ รองลงมาได้แก่ การจัดให้มีการศึกษาดูงาน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสำรวจแหล่งวิชาการ และประชาสัมพันธ์ให้ทราบ

1.5 การให้คำปรึกษา สาธิต แนะนำ เรื่องการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา แก่ ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/

กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดประชุม อบรม สัมมนา รองลงมาได้แก่ การเชิญวิทยากรให้ความรู้ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การตรวจสอบความรู้ความเข้าใจพื้นฐาน

1.6 การประสานงานหรือจัดการประชุม อบรม สัมมนา ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และเป็นวิทยากรในเรื่องการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดทำโครงการ ประชุม อบรม สัมมนา รองลงมาได้แก่ การเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำหลักสูตร และเอกสารประกอบการประชุม อบรม สัมมนา และการสรุปผลการประชุม อบรม สัมมนา และรายงานผล

1.7 การประสานงานกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนา การเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การสนับสนุน ส่งเสริมให้มีการร่วมมือกันระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนในการทำกำหนดการสอน เครื่องมือประเมินผล สื่อการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ การจัดประชุม อบรม สัมมนา เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การร่วมกันวางแผนโครงการในการพัฒนาการเรียนการสอน

2. งานพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา

2.1 การประสานงานและร่วมจัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องกับแนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การร่วมเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนา รองลงมาได้แก่ การประสานงานในระดับกลุ่มโรงเรียนให้มีการร่วมมือกันโดยจัดให้มีศูนย์พัฒนาการศึกษาระดับก่อนประถมศึกษาในอำเภอ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำข้อมูลการผ่านการอบรม ของผู้บริหารและครู

2.2 การให้คำปรึกษา แนะนำ เกี่ยวกับการใช้แนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และ บุคลากรที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ การจัดประชุม อบรม สัมมนา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การผลิตเอกสารประกอบแนวการจัดประสบการณ์ให้ครูศึกษา

2.3 การติดตามผลการใช้แนวการจัดประสบการณ์ หรือ หลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่

ปฏิบัติคือ การดำเนินการนิเทศติดตามผล รองลงมาได้แก่ การจัดทำปฏิทินนิเทศ ติดตามผล และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การเลือกวิธีการ หรือเครื่องมือ

2.4 การร่วมมือกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา ให้เหมาะสมกับท้องถิ่น หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การวางแผนการนิเทศร่วมกับกลุ่มโรงเรียน โรงเรียน เพื่อสนองความต้องการ จำเป็นหรือเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับการพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา รองลงมาได้แก่ ร่วมเป็นคณะทำงานในการพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การศึกษาสภาพท้องถิ่นแล้วนำมาใช้เป็นข้อมูลในการจัดทำแผนการจัดประสบการณ์ คู่มือและกิจกรรมการเรียนการสอน

3. งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

3.1 การศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์เอกสาร คู่มือ แนวคิด ทฤษฎีเกี่ยวกับ การเรียนการสอนระดับประถมศึกษา และจัดทำเป็นเอกสารเผยแพร่ แก่บุคคลที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การเข้าประชุมอบรม สัมมนา ตามโอกาส รองลงมาได้แก่ การศึกษาเอกสารหลักสูตรด้วยตนเอง และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การรวบรวมผลการวิจัย

3.2 การรวบรวมข้อมูลการประเมินผลการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา เพื่อใช้ในการแก้ปัญหาและพัฒนาการเรียนการสอน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การส่งเสริมให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน นำข้อมูลมาวิเคราะห์ความก้าวหน้าเพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ การจัดทำแบบให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน รายงาน สปอ./ สปจ. ทราบ และการวิเคราะห์ข้อมูลเปรียบเทียบ ความก้าวหน้าเกี่ยวกับการเรียนการสอนเผยแพร่ให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนทราบ

3.3 การร่วมวางแผนพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา กับ สปจ. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ การเป็นคณะทำงานในการจัดทำแผนปฏิบัติการ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การวิเคราะห์ปัญหากำหนดแนวทางการพัฒนาการเรียนการสอน

3.4 การเสนอแนะแหล่งศึกษาค้นคว้าหาวิชาการด้านการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา

อำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การประชุม อบรม เพื่อเผยแพร่งานวิชาการ รองลงมาได้แก่ การจัดให้มีการศึกษาดูงาน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การสำรวจแหล่งวิชาการ และ ประชาสัมพันธ์ ให้ทราบ

3.5 การให้คำปรึกษา สาธิต แนะนำ เรื่องการเรียนการสอน ระดับประถมศึกษา แก่ผู้บริหาร โรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดประชุม อบรม สัมมนา รองลงมาได้แก่ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การเสนอแนะแหล่งวิชาการ ในรูปแบบต่างๆ

3.6 การจัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง และเป็น วิทยากรในเรื่องการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนา รองลงมาได้แก่ การประเมินผลติดตามผลการประชุม อบรม สัมมนา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสำรวจ สภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการของผู้เข้ารับการอบรม

3.7 การร่วมมือกับ สปจ. กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ศึกษา ค้นคว้า พัฒนา การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การส่งเสริมให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนร่วมมือกันในการจัดทำแผนการสอน สื่อการสอน เครื่องมือประเมินผล รองลงมาได้แก่ การร่วม วางโครงการพัฒนาวิชาการ และการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การศึกษาค้นคว้า จากเอกสาร งานวิจัย ตำราที่เกี่ยวข้อง

3.8 การส่งเสริมสนับสนุนให้โรงเรียน จัดบรรยากาศ และสิ่งแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียน การสอน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การให้ข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ให้คำปรึกษา รองลงมาได้แก่ การจัดให้มีการประกวด โรงเรียนที่จัดบรรยากาศและสิ่งแวดล้อมดีเด่น และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำเกณฑ์การประเมินการจัด บรรยากาศในโรงเรียน

4. งานพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา

4.1 การจัดประชุม อบรม สัมมนาผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ในด้าน หลักสูตรประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มี การปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนา รองลงมาได้แก่ การจัดทำโครงการประชุม อบรม สัมมนา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสรุป ประเมินผลและรายงานผลการประชุม อบรม สัมมนา

4.2 การให้คำปรึกษา สาขิต แนะนำ เรื่องการใช้หลักสูตร แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล รองลงมาได้แก่ การประชุมกลุ่มย่อย และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสังเกตการสอน

4.3 การติดตามผลการใช้หลักสูตร หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศติดตามผล รองลงมาได้แก่ การประเมินคุณภาพนักเรียนรายชั้น และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสร้างแบบประเมินผลการใช้หลักสูตร

4.4 การร่วมมือกับ สปจ. กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนในการผลิตเอกสารประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การให้ความรู้แก่ครูในการผลิตเอกสารประกอบหลักสูตร และสื่อต่างๆ โดยการจัดประชุม อบรม รองลงมาได้แก่ ร่วมเป็นคณะกรรมการในการผลิตเอกสารประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสำรวจความต้องการจำเป็นในด้านเอกสารประกอบหลักสูตร และสื่อการเรียนการสอน

4.5 การร่วมมือกับ สปจ. กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการพัฒนาหลักสูตรให้เหมาะสมกับท้องถิ่น หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การติดตามประเมินผลการใช้หลักสูตร รองลงมาได้แก่ การให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ จัดทำเอกสาร แนวการสอน แผนการสอน เกี่ยวกับหลักสูตรท้องถิ่นเผยแพร่

5. งานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนางานวิชาการ

5.1 การปฏิบัติงานโครงการแนะแนวในโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ การจัดประกวดโรงเรียนที่จัดโครงการแนะแนวดีเด่น และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับการแนะแนวเผยแพร่

5.2 การปฏิบัติงานโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ การจัดประกวดโรงเรียนที่จัดโครงการประชาธิปไตยดีเด่น และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับประชาธิปไตยเผยแพร่

5.3 การปฏิบัติงานโครงการสหกรณ์ในโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศ ติดตามผลการ

ปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ การจัดประกวดโรงเรียนที่จัดโครงการสหกรณ์ดีเด่น และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับสหกรณ์เผยแพร่

งานพัฒนาการนิเทศการศึกษา

1. งานพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ

1.1 การรวบรวม รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การเข้ารับการอบรมเกี่ยวกับรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ รองลงมาได้แก่ การขอคำแนะนำจากผู้ร่วมงาน ศึกษานิเทศก์จังหวัด ศึกษานิเทศก์ สปช. และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำเป็นระบบในการรวบรวม

1.2 การร่วมมือกับ สปจ. กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียนศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การเป็นศูนย์กลางในการติดต่อประสานงานระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และ สปจ. ในการศึกษาประสิทธิภาพของรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ เครื่องมือในการนิเทศ รองลงมาได้แก่ การแนะนำโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนในการสร้าง/ปรับปรุง/เลือกใช้รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือในการนิเทศ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การร่วมเป็นคณะกรรมการ/คณะทำงาน ในการศึกษารูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือในการนิเทศ

1.3 การศึกษาค้นคว้า และทดลองรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดทำสื่อ เครื่องมือ การนิเทศ รองลงมาได้แก่ การกำหนดรูปแบบ เทคนิควิธีการนิเทศ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การนำผลการศึกษาค้นคว้า ทดลอง สรุป เผยแพร่ มีการปฏิบัติ

1.4 การประเมินผลการทดลอง รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ เครื่องมือการนิเทศ และนำไปปรับปรุงแก้ไข หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การร่วมเป็นคณะทำงานในการประเมินผล และปรับปรุงแก้ไข รองลงมาได้แก่ การนำผลการทดลองมาวิเคราะห์ เพื่อปรับปรุงแก้ไข และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสร้างแบบประเมินผลการทดลอง

1.5 การจัดทำเอกสารทางวิชาการเกี่ยวกับ รูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ

วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การส่งเอกสารให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และ สปจ. รองลงมาได้แก่ การผลิตเอกสารทางวิชาการเป็นเล่ม และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การเขียนบทความลงในวารสาร

1.6 การเผยแพร่รูปแบบ เทคนิควิธีการ สื่อ และเครื่องมือการนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนำเสนอรูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือนิเทศในที่ประชุม รองลงมาได้แก่ การนำไปทดลองใช้ในโรงเรียน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การจัดนิทรรศการ

2. งานสนับสนุนการนิเทศและเทคนิคภายในแก่กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

2.1 การให้คำปรึกษา แนะนำ ในด้านการนิเทศ และนิเทศภายในแก่กลุ่มโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การให้คำปรึกษาเป็นรายบุคคล รองลงมาได้แก่ การจัดประชุมอบรมสัมมนา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การเชิญวิทยากรมาให้ความรู้

2.2 การประสานงานเป็นวิทยากร และจัดประชุม อบรม สัมมนา ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้องในด้านการนิเทศและนิเทศภายใน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนา รองลงมาได้แก่ การร่วมวางแผนกับกลุ่มโรงเรียน ในการจัดประชุม อบรม และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การเสนอแนะวิทยากรที่เชี่ยวชาญให้กลุ่มโรงเรียนเลือก

2.3 การร่วมปฏิบัติงานนิเทศกับ สปจ.กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การประสานแผนกับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และ สปจ. รองลงมาได้แก่ การวางโครงการนิเทศร่วมกับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และ สปจ. และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสรุปผลการนิเทศแจ้งโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนและรายงาน สปจ.ทราบ

2.4 การส่งเสริมสนับสนุนเอกสาร คู่มือ สื่อ เกี่ยวกับการนิเทศ และนิเทศภายใน แก่กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การประสานงานในการรับ-ส่ง เอกสาร คู่มือ สื่อนิเทศ รองลงมาได้แก่ การจัดให้มีเอกสาร คู่มือ สื่อ ไว้ให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน บริการให้ยืม และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การเสนอแนะแหล่งศึกษาค้นคว้า

2.5 การจัดกิจกรรมการนิเทศทางไกลในรูปแบบต่างๆ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การส่งเอกสาร วารสาร สิ่งพิมพ์ รองลงมาได้แก่ การใช้วิทยุมือถือ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การส่งจดหมาย หรือไปรษณียบัตร

3. งานพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์

3.1 การประสานงานการศึกษาค้นคว้า รวบรวม วิเคราะห์ รูปแบบ เทคนิควิธีการ สื่อ และ เครื่องมือการนิเทศ การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การสร้างเครื่องมือ นิเทศในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ การจัดทำโครงการพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอน ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการนิเทศการเรียน การสอน ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

3.2 การวางแผนร่วมกับ สปจ. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน ในการพัฒนาการนิเทศการเรียน การสอนแต่ละกลุ่มประสบการณ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดทำโครงการนิเทศการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่ม ประสบการณ์ รองลงมาได้แก่ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ในการนิเทศการเรียน การสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การศึกษา นโยบายและแนวปฏิบัติของ สปช./สปจ มีการปฏิบัติ

3.3 การสรุปผลการนิเทศและรายงานผลการนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การรายงานผลการนิเทศ ให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียนและ สปจ.ทราบ รองลงมาได้แก่ การจัดทำปฏิทินการนิเทศ สรุปผลการนิเทศ และ รายงานผลการนิเทศ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำเอกสารสรุปผลการนิเทศ และรายงานผล

4. งานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาการนิเทศการศึกษา

4.1 การปฏิบัติงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดประชุม อบรม สัมมนา แนวทางการนิเทศภายในให้แก่โรงเรียน รองลงมาได้แก่ การรวบรวมข้อมูลการปฏิบัติการณ์ภายในของ โรงเรียน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำเอกสารการนิเทศภายในโรงเรียน เผยแพร่

4.2 การปฏิบัติงานโครงการนิเทศทางไกล หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดกิจกรรมการนิเทศทาง ไกลในรูปแบบต่างๆ รองลงมาได้แก่ การจัดประชุม อบรม สัมมนา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสรุปรายงาน ผลการนิเทศทางไกลให้โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน สปจ. ทราบ

4.3 การปฏิบัติงานโครงการอาหารกลางวัน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศ ติดตามผลการ

ปฏิบัติงาน รองลงมาได้แก่ การจัดประกวดโรงเรียนที่จัดโครงการอาหารกลางวันดีเด่น และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การจัดทำเอกสารเกี่ยวกับโครงการอาหารกลางวันเผยแพร่

4.4 การดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาระดับพื้นฐาน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศ ติดตาม ผล ประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ของโรงเรียนในโครงการ รองลงมาได้แก่ การประชาสัมพันธ์ การดำเนินงาน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การรายงานความก้าวหน้า และผลการดำเนินงานให้ สปจ.

งานวิจัยประเมินผลและบริการ

1. งานระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

1.1 การจัดทำสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดทำป้ายสถิติข้อมูล และสารสนเทศทางการศึกษาเพื่อเป็นแหล่งข้อมูลของ สปอ.รองลงมาได้แก่ การวิเคราะห์ข้อมูลและสารสนเทศ เพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในการบริหาร การนิเทศและการเรียนการสอน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำสถิติ ข้อมูลและสารสนเทศด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์และบันทึกไว้ในแผ่นดิสก์

1.2 การประสานงานการจัดทำสถิติข้อมูลและสารสนเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ เป็นศูนย์กลาง ในการประสานงานการจัดทำสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษาระหว่างโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และ สปจ. รองลงมาได้แก่ การร่วมเป็นคณะทำงานในการจัดทำสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ของ สปอ./สปจ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การจัดประชุม อบรม เกี่ยวกับการจัดทำสถิติข้อมูล และสารสนเทศทางการ ศึกษา

2. งานจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศ

การจัดทำแผนพัฒนาวิชาการและการนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและ ความต้องการทางวิชาการและการนิเทศ ของ สปอ./ก. รองลงมาได้แก่ การกำหนดนโยบาย ทิศทางในการ พัฒนาวิชาการและการนิเทศ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศของ สปอ. ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาของ สปจ. และสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

3. งานทดสอบ วัดและประเมินผล

3.1 การจัดประชุม อบรม สัมมนา และเป็นวิทยากรในเรื่องการทดสอบ วัดและประเมินผล แก่ผู้บริหารโรงเรียน ครู และบุคลากรที่เกี่ยวข้อง หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนา รองลงมาได้แก่ การจัดทำโครงการประชุม อบรม สัมมนา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การเชิญวิทยากรผู้เชี่ยวชาญ มาให้ความรู้

3.2 การให้ความรู้ในเรื่อง การวัดผล ประเมินผล หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศติดตามผล การวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ การจัดประชุม อบรม สัมมนา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดหาหนังสือตำราเกี่ยวกับการวัดผลประเมินผลให้ครูได้ศึกษา

3.3 การสร้างข้อทดสอบของอำเภอ เพื่อนำไปใช้กับโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การเสนอแต่งตั้งคณะทำงานในการสร้างข้อทดสอบ รองลงมาได้แก่ การร่วมเป็นคณะทำงานในการสร้างข้อทดสอบ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การนำข้อทดสอบไปทดลองใช้ เพื่อการปรับปรุง

4. งานวิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การนิเทศและการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์

4.1 การศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย การผลิตและเผยแพร่ผลงานวิจัย เกี่ยวกับการบริหาร การนิเทศ และการเรียนการสอน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง รองลงมาได้แก่ การสอบถามจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ ทำการวิจัยเกี่ยวกับการเรียนการสอน การบริหารและการนิเทศ

4.2 การส่งเสริมสนับสนุนให้กลุ่มโรงเรียน โรงเรียนนำผลการวิจัยไปใช้ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนำผลการวิจัยไปใช้ในการนิเทศการเรียนการสอน รองลงมาได้แก่ การจัดทำหนังสือ เอกสาร ตำราเกี่ยวกับการวิจัยให้ครูได้ศึกษา และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดประชุม อบรม เกี่ยวกับการวิจัยทางการศึกษา

5. งานมาตรฐานการศึกษา

5.1 การประสานงานกับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ให้ดำเนินการพัฒนาไปตามเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา และประสานงานกับ สปจ. ในการประเมินมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียนในสังกัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา รองลงมาได้แก่ การใช้เกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ของ สปช. และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การร่วมมือกับ สปจ. ในการกำหนดเกณฑ์การประเมินมาตรฐานการศึกษา ของโรงเรียน

5.2 การรวบรวมข้อมูลการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา ปัญหาและอุปสรรค หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การให้กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน รายงานผลการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา รองลงมาคือ การศึกษาเกณฑ์มาตรฐานการศึกษาของ สปจ./สปช. และสรุปเผยแพร่ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดเก็บข้อมูล เกี่ยวกับการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษาเป็นระบบ

6. งานผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการและเครื่องมือการนิเทศ

6.1 การผลิตสื่อการเรียนการสอน และเครื่องมือการนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดประกวดสื่อการเรียนการสอนดีเด่น รองลงมาได้แก่ การจัดประชุมปฏิบัติการในการสร้างสื่อและเครื่องมือนิเทศ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือการจัดทำคู่มือการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

6.2 การบริหารงานวิชาการ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร รองลงมาได้แก่ การประสานงานเรื่องการจัดส่งวัสดุหลักสูตรจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ถึงโรงเรียน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การสาธิตการสอนที่จะช่วยให้การสอนตามหลักสูตรบรรลุผล

7. งานบริการและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน

7.1 การให้บริการสื่อการเรียนการสอนแก่กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดระบบการให้บริการยืม รองลงมาได้แก่ การจัดทำเอกสารรายการสื่อและการบริการให้ครูทราบ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การจัดทำรายงานผลการให้บริการ

7.2 การส่งเสริมและสนับสนุนให้โรงเรียนใช้สื่อการเรียนการสอน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การให้คำแนะนำปรึกษาด้วยตนเอง รองลงมาได้แก่ การจัดประชุมปฏิบัติการในการผลิต และ การใช้สื่อการเรียนการสอน และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือ การจัดให้มีการสาธิตการใช้สื่อการเรียนการสอน

8. งานห้องสมุดสื่อ และงานส่งเสริมการจัดห้องสมุด และมุมหนังสือ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน

8.1 การปฏิบัติงานเกี่ยวกับห้องสมุดและมุมหนังสือของ สปอ./ก.หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดประกวดห้องสมุดดีเด่นระดับอำเภอ รองลงมาได้แก่ การนิเทศติดตามผลการดำเนินงานห้องสมุดและมุมหนังสือ และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การเป็นกรรมการประเมินห้องสมุดดีเด่นระดับจังหวัด

8.2 การช่วยเหลือ สนับสนุนการจัดห้องสมุดและมุมหนังสือของหน่วยงานในสังกัด หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูบรรณารักษ์ รองลงมาได้แก่ การนำครูบรรณารักษ์ ศึกษาดูงานห้องสมุดโรงเรียนดีเด่น และที่ส่วนน้อยปฏิบัติ คือการจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือ ของ สปอ.เป็นตัวอย่าง

9. งานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

การปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียน รองลงมาได้แก่ การศึกษาระเบียบกลุ่มโรงเรียนและศูนย์วิชาการกลุ่ม และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดให้บุคลากรกลุ่มโรงเรียนไปศึกษาดูงาน

งานวิชาการอื่นที่ได้รับมอบหมาย

การปฏิบัติงานวิชาการ อื่นๆ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีการปฏิบัติ วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การจัดทำโครงการพัฒนากลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ รองลงมาได้แก่ การจัดทำโครงการพัฒนากลุ่มทักษะภาษาไทย และที่ส่วนน้อยปฏิบัติคือ การจัดทำโครงการพัฒนากลุ่มการงานและพื้นฐานอาชีพ

**ตอนที่ 3 ปัญหาในการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ/กิ่งอำเภอ**

1. งานพัฒนางานวิชาการ

1.1 การพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ รองลงมาได้แก่ งบประมาณมีจำนวนจำกัด และปัญหาที่ส่วนน้อยพบคือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.2 การพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอ รองลงมาได้แก่ ขาดผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์ และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ขาดข้อมูลที่จะนำมาพัฒนาแนวการจัดประสบการณ์

1.3 การพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ งบประมาณไม่เพียงพอ รองลงมาได้แก่ ศึกษานิเทศก์ มีความรู้และประสบการณ์ในการวิเคราะห์ วิจัย น้อย และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ขาดความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

1.4 งานพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดการส่งเสริมให้บุคลากร หรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร รองลงมาได้แก่ ขาดการวางแผนร่วมกันระหว่าง โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน สบอ.และ สปจ. และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรประถมศึกษา

1.5 การปฏิบัติงานแนะแนวในโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของงานแนะแนว รองลงมาได้แก่ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ขาดการนิเทศติดตามผล

1.6 การปฏิบัติงานโครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญของโครงการประชาธิปไตย และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ขาดการนิเทศติดตามผล

1.7 การปฏิบัติงานโครงการสหกรณ์ในโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน รองลงมาได้แก่ ผู้บริหารและครูในโรงเรียนไม่เห็นความสำคัญ ของโครงการสหกรณ์ และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ขาดการนิเทศติดตามผล

2. งานพัฒนาการนิเทศการศึกษา

2.1 การปฏิบัติงานพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อและเครื่องมือนิเทศ รองลงมาได้แก่ จำนวนศึกษานิเทศก์มีน้อย และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับสื่อ และเครื่องมือนิเทศ

2.2 การสนับสนุนการนิเทศ และเทคนิคภายในแก่กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ผู้บริหารและครูไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน รองลงมาได้แก่ ขาดเอกสาร ตำรา แหล่งศึกษาค้นคว้า และปัญหาที่ส่วนน้อยพบคือ ศึกษานิเทศก์ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการนิเทศภายในโรงเรียน และการนิเทศทางไกลน้อย

2.3 การพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณในการจัดทำโครงการ รองลงมาได้แก่ ขาดการวิเคราะห์ วิจัย เกี่ยวกับการจัดการเรียนการสอน และปัญหาที่ส่วนน้อยพบคือ ไม่มีการศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์

2.4 การปฏิบัติงานโครงการนิเทศภายใน และโครงการนิเทศทางไกล หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ผู้บริหารและครู ไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน และการนิเทศทางไกล รองลงมาได้แก่ งบประมาณมีจำนวนจำกัด และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ศึกษานิเทศก์มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องการนิเทศภายในโรงเรียน และการนิเทศทางไกล น้อย

2.5 การดำเนินงานโครงการอาหารกลางวัน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน รองลงมาได้แก่ ขาดการประชุมวางแผนปฏิบัติงานร่วมกันระหว่างครูกับศึกษานิเทศก์ และปัญหาที่ส่วนน้อยพบคือ ขาดการนิเทศติดตามผล

2.6 การปฏิบัติงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ โรงเรียนในโครงการ

ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน ชาตครุ รองลงมาได้แก่ งบประมาณสนับสนุนไม่เพียงพอ และปัญหาที่ส่วนน้อยพบคือ ศึกษานิเทศก์ ไม่ได้รับการอบรมเกี่ยวกับการดำเนินงานโครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน

3. งานวิจัย ประเมินผลและบริการ

3.1 การปฏิบัติงานระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณในการนำเสนอหรือเผยแพร่ข้อมูล รองลงมาได้แก่ โรงเรียน และกลุ่มโรงเรียน ส่งข้อมูลล่าช้า และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ข้อมูลไม่ถูกต้อง และไม่เป็นปัจจุบัน

3.2 การปฏิบัติงานจัดทำแผนพัฒนางานวิชาการและการนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการในแผนปฏิบัติการได้ครบ รองลงมาได้แก่ การส่งข้อมูลของโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน เพื่อรวบรวมเป็นสถิติทางการศึกษาล่าช้าและไม่สมบูรณ์ และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ศึกษานิเทศก์มีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผน โครงการ น้อย

3.3 การปฏิบัติงานทดสอบ วัดและประเมินผล หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ งบประมาณมีจำนวนจำกัด รองลงมาได้แก่ บุคลากรขาดความรู้ และทักษะในการสร้างเครื่องมือวัดและประเมินผล และปัญหาที่ส่วนน้อยพบคือ ไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

3.4 การปฏิบัติงานวิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การนิเทศ และการเรียนการสอน ทุกกลุ่มประสบการณ์ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณในการวิจัย รองลงมาได้แก่ ศึกษานิเทศก์มีความรู้เกี่ยวกับการวิจัยน้อย และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้ความร่วมมือในการวิจัยน้อย

3.5 การปฏิบัติงานมาตรฐานการศึกษา หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ โรงเรียนในสังกัดไม่สามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ รองลงมาได้แก่ บุคลากรไม่เห็นความสำคัญของการปฏิบัติงานมาตรฐานการศึกษา และปัญหาที่ส่วนน้อยพบคือ ขาดข้อมูลในการวางแผนพัฒนาให้ได้มาตรฐาน

3.6 การปฏิบัติงานผลิต และจัดหาสื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการ และเครื่องมือนิเทศ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ งบประมาณในการผลิตและจัดหาสื่อ เครื่องมือนิเทศไม่เพียงพอ รองลงมาได้แก่

ขาดการส่งเสริมและสนับสนุนในการผลิตสื่ออย่างจริงจัง และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ครูไม่สนใจสื่อที่
ศึกษานิเทศก์ผลิตขึ้น

3.7 การบริการและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ บุคลากรขาดความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับ
สื่อดิจิทัล รongลงมาได้แก่ ครูไม่เห็นความสำคัญของสื่อการเรียน และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ
คือ ขาดการจัดระบบการให้บริการ

3.8 การปฏิบัติงานห้องสมุด สื่อ และงานส่งเสริมการจัดห้องสมุด และมุมหนังสือ ของ
สพอ./ ก. กลุ่มโรงเรียนและโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ สถานที่ในการจัดห้องสมุดและมุมหนังสือของ สพอ./ ก. ไม่
อำนวย รongลงมาได้แก่ ครูบรรณารักษ์ห้องสมุดโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน มีไม่เพียงพอ และปัญหาที่ส่วนน้อย
พบคือ ขาดการนิเทศติดตามผล

3.9 การปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียน หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษา
อำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดบุคลากร รongลงมาได้แก่ การรายงานผล
การปฏิบัติงานไม่ต่อเนื่อง และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ ศึกษานิเทศก์ขาดความรู้ ความเข้าใจในการปฏิบัติ
งานกลุ่มโรงเรียน

4. การปฏิบัติงานวิชาการที่ได้รับมอบหมาย

หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่มีปัญหา
ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบ คือ งานที่ได้รับมอบหมายไม่ใช่งานวิชาการโดยตรง รongลงมาได้แก่ งานที่ได้รับ
มอบหมายงบประมาณไม่เพียงพอ และปัญหาที่ส่วนน้อยพบ คือ งานที่ได้รับมอบหมายไม่ตรงกับความ
ความสามารถ

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัย เรื่อง การศึกษาการปฏิบัติงานของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงาน
การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีประเด็นที่น่าสนใจ สามารถนำมาอภิปราย และเสนอแนะ ดังนี้

งานพัฒนางานวิชาการ

1. งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับก่อนประถมศึกษา

จากผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติในการจัดประชุมชี้แจง การจัดอบรมสัมมนาและเป็นวิทยากรในการประชุมอบรมสัมมนา สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชัยณรงค์ ท่วงบุญรอด (2536) ทั้งนี้เป็นเพราะภารกิจของศึกษานิเทศก์จะต้องปฏิบัติงานให้ได้ตามจุดมุ่งหมายของการนิเทศการศึกษา ซึ่ง วไลรัตน์ บุญสวัสดิ์ (2538) ได้กล่าวไว้ว่า “การนิเทศการศึกษามีจุดมุ่งหมายที่จะพัฒนาคน พัฒนาคู ให้มีความรู้ความสามารถในการพัฒนาหลักสูตร การจัดการเรียนการสอน” และการพัฒนาคูที่ศึกษานิเทศก์ได้รับมอบหมายจาก สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ประการหนึ่งคือ การเป็นวิทยากร การจัดประชุม อบรม สัมมนา

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ บุคลากรมีไม่เพียงพอ เนื่องจาก ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วย ศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ได้กำหนดเกณฑ์ ให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มี 2-4 คน เท่านั้น ถึงแม้ว่าบางแห่งจะมีครูมาช่วยราชการก็ตาม แต่ก็ไม่เพียงพอกับจำนวนโรงเรียน กลุ่มโรงเรียนอยู่ดี

2. งานพัฒนาแนวการจัดการประถมศึกษา หรือหลักสูตรระดับก่อนประถมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ ปฏิบัติคือ การนิเทศติดตามผลการใช้แนวการจัดการประถมศึกษา โดยมีการวางแผนการนิเทศ การจัดทำปฏิทินนิเทศ ซึ่งตรงกับหน้าที่สำคัญของศึกษานิเทศก์ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) ได้กำหนดไว้คือ การนิเทศติดตามผล และการประเมินผลการจัดการศึกษา

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ศึกษานิเทศก์มีไม่เพียงพอ สอดคล้องกับข้อสรุปของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2531) และ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536) ที่ได้พบปัญหา เช่นเดียวกัน จะเห็นว่าถึงแม้กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการแก้ไข และเปลี่ยนแปลงระเบียบกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2533

แต่จำนวนศึกษานิเทศก์ ก็ยังใช้เกณฑ์เดิมอยู่ จึงไม่สอดคล้องกับจำนวนโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน และงานที่รับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ ดังนั้น หน่วยงานที่รับผิดชอบ จึงสมควรจัดจำนวนศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพิ่มขึ้น

3. งานพัฒนาการเรียนการสอนระดับประถมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ ปฏิบัติในการจัดประชุม อบรม สัมมนา ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ณรงค์ หิตโกเมท (2532) และชัยณรงค์ ท่วงบุญรอด (2536) และยังสอดคล้องกับแนวคิดของ ชารี มณีศรี (2538) ได้กล่าวถึงขอบเขตและอำนาจหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ประการหนึ่งคือ ช่วยเหลือในการจัดอบรมครู และ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) ได้กล่าวถึงหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ คือ การเป็นวิทยากรการประชุม อบรม สัมมนา ทางวิชาการตามความต้องการของกลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ งบประมาณไม่เพียงพอ ซึ่งสอดคล้องกับ จำรัส สุทธิพันธ์ (2531) และณรงค์ หิตโกเมท (2532) ที่พบปัญหานี้เช่นเดียวกัน การจัดประชุม อบรม สัมมนา เป็นกิจกรรมสำคัญที่ศึกษานิเทศก์ ทุกกรม ใช้ในการพัฒนาการเรียนการสอน ผู้วิจัยเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรที่จะจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ ซึ่ง ชารี มณีศรี (2538) ได้สรุปปัญหาของการนิเทศการศึกษา ด้านงบประมาณไม่เพียงพอ ประการหนึ่งว่า ทำให้ไม่อาจจัดประชุม สัมมนา หรืออบรมครูเพื่อเผยแพร่วิชาการใหม่ๆ ได้

4. งานพัฒนาหลักสูตรประถมศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ ปฏิบัติในการจัดประชุม อบรม สัมมนา และเป็นวิทยากร รวมทั้งการนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ระวีวรรณ ศรีศรีวัฒน (2533) กล่าวไว้ว่า ศึกษานิเทศก์มีความสำคัญในด้านที่จะช่วยผลักดัน ให้หลักสูตรที่จะนำไปใช้ในโรงเรียนสำเร็จตามจุดหมายที่วางไว้ ทั้งนี้เพราะ ศึกษานิเทศก์ มีความรู้ความเข้าใจในหลักสูตร วิธีการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับหลักสูตรและการพัฒนาหลักสูตรของศึกษานิเทศก์ ได้แก่ การนิเทศติดตามผล นอกจากนั้นแล้วผลการวิจัยของ วรนาถน์ บางเลี้ยง (2534) ยังพบว่า การปฏิบัติงานที่รองรับกันมาเป็นลำดับ คือ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และโรงเรียน ในเรื่องของการจัดอบรมและการเข้ารับการอบรม การประชาสัมพันธ์หลักสูตร การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร

ข้อค้นพบดังกล่าว สอดคล้องกับแนวคิดของ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ได้กล่าวว่า ศึกษานิเทศก์มีบทบาทในการสนับสนุน ส่งเสริมการใช้หลักสูตรในโรงเรียน โดยการจัดอบรม หรือแนะนำครูเพื่อเสริมความรู้ และทักษะที่จำเป็นเพิ่มเติม เกี่ยวกับการใช้หลักสูตร และการดำเนินการเรียนการสอน และนิเทศติดตามการใช้หลักสูตร ของโรงเรียนอย่างต่อเนื่อง เพื่อปรับปรุงคุณภาพการสอนของครู

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดการส่งเสริมให้บุคลากรหรือหน่วยงานในท้องถิ่น ได้มีส่วนร่วมในการพัฒนาหลักสูตร ในทัศนะของผู้วิจัย ปัญหาดังกล่าว อาจจะมีสาเหตุมาจากไม่มีบุคลากรในท้องถิ่น ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร สอดคล้องกับ โจทิพย์ เชื้อรัตนพงษ์ (2539) ที่ได้กล่าวถึงปัญหาในการพัฒนาหลักสูตรท้องถิ่นประการหนึ่งว่า ในท้องถิ่นไม่มีวิทยากรผู้รู้มาให้คำแนะนำเกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตรระดับท้องถิ่น รวมทั้งขาดผู้ชำนาญการในด้านอาชีพและด้านข้อมูลท้องถิ่น ดังนั้น จึงควรมีการประชาสัมพันธ์ ให้ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาหลักสูตร ให้ท้องถิ่นได้เข้ามามีบทบาทมากขึ้น

5. งานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนางานวิชาการ

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ ได้ปฏิบัติตามโครงการแนะแนวในโรงเรียน โครงการประชาธิปไตยในโรงเรียน และโครงการสหกรณ์ในโรงเรียน วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติ คือ การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงาน ซึ่งงานโครงการที่สนับสนุนกิจกรรมการเรียนการสอนในโรงเรียน เป็นภารกิจ ของศึกษานิเทศก์ ที่จะต้องนิเทศ ติดตามการดำเนินงานโครงการให้บรรลุวัตถุประสงค์ ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มอบหมาย

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงาน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้รายงานการประเมินผลการนิเทศการศึกษาในประเทศไทย เกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคด้านงบประมาณ ว่า งบประมาณที่จัดสรรให้โครงการต่างๆ ยังไม่สมดุลง่ายแก่ที่ควร บางโครงการได้งบประมาณมาก ในขณะที่บางโครงการมีความสำคัญและขั้นตอนการปฏิบัติมาก แต่ได้รับงบประมาณน้อย ทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ต้องพิจารณาถึงความสำคัญ ความจำเป็น และจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ

งานพัฒนาการนิเทศการศึกษา

1. งานพัฒนารูปแบบ เทคนิค วิธีการ สื่อและเครื่องมือการนิเทศ

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการผลิต จัดทำสื่อและเครื่องมือการนิเทศ ที่เป็นเช่นนี้เพราะ สื่อและเครื่องมือ

การนิเทศ จะเป็นเครื่องช่วยในการดำเนินการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศ เข้าใจและยอมรับไปปฏิบัติมากขึ้น สอดคล้องกับแนวคิดของ นิพนธ์ ไทยพานิชย์ (2532) ได้กล่าวถึงสื่อและเครื่องมือการนิเทศว่า เป็นสิ่งที่ใช้ตรวจสอบการปฏิบัติงานของผู้รับการนิเทศ เพื่อให้ผู้รับการนิเทศทราบที่มาของปัญหา ความต้องการ และวางแผนการแก้ไขปัญหา และปรับปรุงได้อย่างถูกต้อง

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณในการจัดทำสื่อและเครื่องมือการนิเทศ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ที่พบปัญหานี้เช่นเดียวกัน ผู้วิจัยเห็นว่าควรมีการพิจารณาปรับปรุงการจัดสรรงบประมาณเพื่อการนิเทศการศึกษา ให้สอดคล้องกับความต้องการของหน่วยงานและสถานศึกษา ทั้งนี้เพื่อให้การนิเทศการศึกษามีบทบาทหรือมีผลโดยตรงต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษาของประเทศ

2. งานสนับสนุนการนิเทศและเทคนิคภายในแก่กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ปฏิบัติในการให้คำปรึกษา เป็นวิทยากรในการประชุม อบรม และประสานงานกับโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ทั้งนี้เป็นเพราะตามภาระหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ ต้องดำเนินการส่งเสริม สนับสนุน การนิเทศภายในโรงเรียน และสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ได้กำหนดแนวการนิเทศติดตามผล กำกับ และประเมินผล ให้มีองค์กรประสานงานพัฒนาคุณภาพการประถมศึกษา ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ก็เป็นบุคคลหนึ่งที่เป็นกรรมการประสานงาน

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ผู้บริหารและครูไม่เห็นความสำคัญของการนิเทศภายในโรงเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2536) ที่พบว่า ยังมีผู้บริหาร ครู - อาจารย์ ผู้ทำหน้าที่นิเทศ อีกจำนวนไม่น้อยที่ไม่เห็นความจำเป็นของการนิเทศการศึกษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งหากไม่มีการจัดระบบการนิเทศ หรือวางกรอบงานไว้ให้ชัดเจน ตามทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า สถานศึกษาทุกแห่งควรมีการกำหนดนโยบาย กำหนดรูปแบบ และระบบการนิเทศภายในไว้ให้ชัดเจน สะดวกต่อการปฏิบัติ เพื่อให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องเห็นความสำคัญของการนิเทศภายใน และมีกรนิเทศภายในอย่างเป็นระบบ

3. งานพัฒนาการเรียนการสอนกลุ่มประสบการณ์

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติในการสร้างเครื่องมือ สื่อนิเทศ ในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ ได้มีการจัดทำโครงการนิเทศ การเรียนการสอนในแต่ละกลุ่มประสบการณ์ และการรายงานผลการนิเทศ การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ มีส่วนน้อยที่ได้ทำการวิเคราะห์ วิจัย เพื่อพัฒนาการนิเทศการเรียนการสอน ในแต่ละกลุ่ม

ประสบการณ์ ทั้งที่ในปัจจุบัน การพัฒนาการเรียนการสอนโดยการวิจัย เป็นแนวทางที่หน่วยงานทางการศึกษาให้ความสำคัญ และมีการส่งเสริมให้จัดทำโครงการวิจัยและพัฒนา (Research and Development)

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณในการจัดทำโครงการ การจัดทำโครงการพัฒนาการเรียนการสอนทุกโครงการ จำเป็นต้องใช้งบประมาณ เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการบรรลุจุดมุ่งหมาย ซึ่ง ชารี มณีศรี (2538) ได้กล่าวถึงปัญหางบประมาณไม่เพียงพอ ทำให้โครงการต่างๆ ที่เกี่ยวกับการนิเทศ ต้องหยุดชะงักหรือเลิกกันไปเพราะขาดงบประมาณ ดังนั้น สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรได้พิจารณาจัดสรรงบประมาณ เพื่อการพัฒนาการเรียนการสอนให้ครบทุกกลุ่มประสบการณ์

4. งานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานพัฒนาการนิเทศการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ ได้ปฏิบัติงานโครงการนิเทศภายในโรงเรียน โครงการนิเทศทางไกล โครงการอาหารกลางวัน โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิธีที่ส่วนใหญ่ปฏิบัติคือ การนิเทศ ติดตามผล การปฏิบัติงานตามโครงการ ซึ่งสอดคล้องกับ แนวการปฏิรูประบบบริหารโรงเรียน ของกระทรวงศึกษาธิการ (2539) ที่ให้มีการนิเทศการศึกษาทุกระดับ โดยเน้นการนิเทศภายใน การนิเทศทางไกล อย่างมีระบบต่อเนื่อง

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณสนับสนุนโครงการ งบประมาณ เป็นปัจจัยที่สำคัญต่อการบริหารงาน โครงการต่างๆ ที่สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ให้หน่วยงานในสังกัดดำเนินการ จะต้องจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง โครงการขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐาน จำเป็นต้องใช้งบประมาณมากเป็นพิเศษ

งานวิจัยประเมินผลและบริการ

1. งานระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติในการจัดทำป้ายสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา เพื่อเป็นแหล่งข้อมูลของ สปอ./ก. และเป็นศูนย์กลางในการประสานงาน การจัดทำสถิติข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ระหว่าง โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน สปอ. สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ วัฒนะ (2536) และตรงกับแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2538) ที่กำหนดให้หน่วยงานในสังกัดใช้แผนและโครงการ เป็นเครื่องมือในการบริหารงาน โดยอาศัยสถิติ ข้อมูล มาประกอบการตัดสินใจ สำนักงานคณะกรรมการ

การประถมศึกษาแห่งชาติ (2533) ได้กำหนดงานระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา เป็นงานในหน้าที่รับผิดชอบของศึกษานิเทศก์ โดยตรง

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบ คือ ขาดงบประมาณในการนำเสนอหรือเผยแพร่ข้อมูลและโรงเรียน กลุ่มโรงเรียน ส่งข้อมูลล่าช้า ในทัศนะของผู้วิจัย เห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรเพิ่มงบประมาณในด้านนี้ และจัดอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับสถิติ ข้อมูลและระบบสารสนเทศทางการศึกษา ให้กับบุคคลที่เกี่ยวข้อง จากการวิจัยครั้งนี้ ยังค้นพบว่า การใช้คอมพิวเตอร์ เข้ามาช่วยในการจัดทำระบบข้อมูลและสารสนเทศ มีน้อยมาก

2. งานจัดทำแผนพัฒนาวิชาการและการนิเทศ

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคือ การศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ทางวิชาการและการนิเทศ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ จากข้อค้นพบนี้ทำให้ทราบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้ปฏิบัติงานตามขั้นตอนของการวางแผน ซึ่งจะเป็นประโยชน์และสะดวกต่อการปฏิบัติ

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ไม่สามารถดำเนินงานตามโครงการในแผนปฏิบัติการได้ครบ ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะว่า จำนวนโครงการและงานอื่นๆ ที่ได้รับมอบหมายจากผู้บังคับบัญชามีมาก หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ต้องปฏิบัติตั้งแต่ การศึกษาทำความเข้าใจกับนโยบายและแผนปฏิบัติการของ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ศึกษาสภาพปัจจุบัน ปัญหาและความต้องการ ของสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขียนโครงการที่รับผิดชอบ ซึ่งบางอำเภอ อาจได้ดำเนินการไปถึงการพิมพ์ ไรเนียว เย็บเล่ม ตลอดจนการดำเนินงานตามแผน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ วัฒนะ (2535) ที่พบปัญหานี้เช่นกัน

3. งานทดสอบ วัดและประเมินผล

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติ คือ การเป็นวิทยากรในการประชุม อบรม สัมมนา และการนิเทศติดตามผล การวัดผล ประเมินผลการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทรเพ็ญ วัฒนะ (2535) ที่พบว่าศึกษานิเทศก์ จะปฏิบัติงานในการประชุมชี้แจงการดำเนินการสอบ หรือประเมินผล และนิเทศติดตามผลการวัดผลการเรียนการสอน ซึ่งเป็นภารกิจของศึกษานิเทศก์ ที่ระเบียบกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2533 ได้กำหนดหน้าที่ของศึกษานิเทศก์ข้อหนึ่ง ว่า "นิเทศติดตามผลการจัดการศึกษา"

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ งบประมาณมีจำนวนจำกัด ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ณรงค์ ทิตโกเมท (2533) และ จันทร์เพ็ญ วัฒนะ (2535) ที่พบว่า งบประมาณค่าใช้จ่ายในการประเมินคุณภาพมีน้อย ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า ในการดำเนินการทดสอบ วัดและประเมินผล นั้น ศึกษานิเทศก์ เป็นผู้รับผิดชอบ ติดตาม กำกับให้การดำเนินงานของโรงเรียนปฏิบัติได้ถูกต้อง ตามระเบียบว่าด้วย การประเมินผล การเรียนตามหลักสูตรประถมศึกษา พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ.2533) พ.ศ.2533 ที่ให้โรงเรียน มีหน้าที่ประเมินผล ตัดสิน และอนุมัติผลการเรียน ทุกชั้น แต่สิ่งที่ศึกษานิเทศก์ ต้องดำเนินการคือ การ แนะนำ ปรีกษา จัดประชุม อบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการทดสอบ วัดและประเมินผล ซึ่งกิจกรรมดังกล่าว จำเป็นต้องใช้งบประมาณ โดยเฉพาะการจัดอบรม

4. งานวิเคราะห์ วิจัย การบริหาร การนิเทศ และการเรียนการสอนทุกกลุ่มประสบการณ์

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติเกี่ยวกับการศึกษาจากเอกสาร ตำรา งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง แล้วนำผลการวิจัยไปใช้ในการ นิเทศการเรียนการสอน ผลการวิจัยยังพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้ทำการวิจัยน้อย ทั้งนี้อาจเป็น เพราะ งานวิจัย เป็นหน้าที่ของ ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ส่วนศึกษานิเทศก์สำนักงาน การประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีหน้าที่ให้ความร่วมมือในการวิจัย และนำผลการวิจัยไปใช้ประกอบ การวางแผนเพื่อแก้ปัญหา หรือปรับปรุงเฉพาะเรื่อง

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดงบประมาณในการวิจัย และศึกษานิเทศก์ มีความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับการวิจัยน้อย ซึ่ง ณรงค์ ทิตโกเมท (2533) และ จันทร์เพ็ญ วัฒนะ (2535) ก็พบปัญหานี้เช่นกัน ผู้วิจัยเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ และ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรสนับสนุน ส่งเสริมให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ได้เพิ่มพูนความรู้ ความสามารถ เกี่ยวกับการวิจัย โดยการจัดอบรม หรือส่งเสริมให้ไปศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ปริญญาเอกให้มากขึ้น เพราะในปัจจุบัน การวิจัย มีส่วนสำคัญต่อการพัฒนาการศึกษาอย่างมาก

5. งานมาตรฐานการศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคือ การจัดประชุมชี้แจงการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา และให้กลุ่มโรงเรียน โรงเรียน รายงานผลการดำเนินงานมาตรฐานการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ มีนโยบาย ในการพัฒนาคุณภาพการศึกษา และกำหนดให้ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ซึ่งเป็นหน่วยงาน ที่ใกล้ชิดกับโรงเรียน ดำเนินการเผยแพร่ความรู้ ความเข้าใจ เกี่ยวกับเกณฑ์มาตรฐานโรงเรียน ทุกระดับ โดย

บรรจุเนื้อหาในหลักสูตรการประชุม อบรม สัมมนา ที่ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ดำเนินการตามแผน ปฏิบัติการประจำปี กำหนดมาตรการตรวจสอบ และให้มีการนิเทศ ติดตาม กำกับ การดำเนินงานของโรงเรียน อย่างสม่ำเสมอ

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ โรงเรียนในสังกัด ไม่สามารถจัดการศึกษาได้ตามเกณฑ์มาตรฐานขั้นต่ำ ทั้งนี้เป็นเพราะเกณฑ์มาตรฐานที่กำหนดโดย สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ปฏิบัติได้ยาก สำหรับโรงเรียนที่ยังไม่พร้อม ตามทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า ควรให้ศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ผู้บริหารโรงเรียน และครูผู้สอน ได้มีส่วนร่วมในการ จัดทำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา และผลการวิจัยยังพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ได้ปฏิบัติในการร่วมมือกับสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ในการกำหนดมาตรฐาน การศึกษาของโรงเรียน น้อย ซึ่งอาจจะเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดปัญหานี้

6. งานผลิตและจัดหาสื่อการเรียนการสอน การบริหารงานวิชาการและเครื่องมือการนิเทศ

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคือ การจัดประกวดสื่อการเรียนการสอนดีเด่น ส่วนการบริหารงานวิชาการได้ปฏิบัติโดย การนิเทศติดตามผลการใช้หลักสูตร ผู้วิจัยเห็นว่า การผลิตสื่อการเรียนการสอน ศึกษานิเทศก์ น่าจะเป็น ผู้ประสานงานในการดำเนินการมากกว่าเป็นผู้ผลิตเอง แต่ต้องมีสื่อไว้เป็นตัวอย่างให้ครูได้ศึกษา ซึ่งจะได้จาก การประกวดสื่อการเรียนการสอนดีเด่น สอดคล้องกับแนวคิดจากการสัมมนาศึกษานิเทศก์ สำนักงานการ ประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เขตการศึกษา 5 (2535) ที่สรุปว่า ศึกษานิเทศก์ ควรมีสื่อตัวอย่างสำหรับครูได้ นำไปทดลองใช้ โดยจัดเป็นสื่อที่ใช้ในกิจกรรมการเรียนการสอน ครูอาจมีแนวทางในการผลิตสื่อออกไปได้อีก นอกจากนั้น ศึกษานิเทศก์ จะต้องเป็นผู้แนะนำ ปรึกษา เกี่ยวกับการผลิตและการใช้สื่อการเรียนการสอน

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบ คือ งบประมาณในการผลิตและจัดหาสื่อ เครื่องมือนิเทศ ไม่เพียงพอ ในการผลิต และจัดหาสื่อ เครื่องมือนิเทศ หรือสื่อการเรียนการสอนต่างๆ จำเป็นต้องมีงบประมาณให้เพียงพอ เป็นค่าวัสดุ อุปกรณ์ ในการผลิต สอดคล้องกับแนวคิดของ ชารี มณเฑียร (2538) ได้กล่าวถึง ปัญหางบประมาณไม่เพียงพอประการหนึ่งว่า ทำให้ไม่อาจหาเครื่องมือเครื่องใช้ หรือเทคโนโลยีทางการศึกษา ใหม่ๆ มาใช้ในการนิเทศการศึกษาได้

7. งานบริการและเผยแพร่สื่อการเรียนการสอน

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคือ การให้คำแนะนำปรึกษาด้วยตนเอง และการจัดระบบการให้บริการยืมสื่อ ตลอดจน

การจัดประชุมปฏิบัติการผลิต และใช้สื่อการเรียนการสอน สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ วัฒนะ (2535) สำหรับงานมานบริหารสื่อการเรียนการสอนนั้น ตามความเห็นของผู้วิจัย คิดว่า ศูนย์วิชาการจังหวัด ศูนย์วิชาการกลุ่มโรงเรียน น่าจะปฏิบัติได้ดีกว่า เนื่องจากไม่มีศูนย์วิชาการอำเภอสำหรับบริหารสื่อโดยตรง

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ บุคลากรขาดความรู้ความเข้าใจ เกี่ยวกับสื่อดิจิทัล ในเรื่องนี้ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ หรือสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด จะต้องจัดอบรม ให้ความรู้ ความเข้าใจถึงวิธีการใช้สื่อดิจิทัลต่าง ๆ เพื่อบุคลากรจะได้ใช้สื่อประเภทนี้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. งานห้องสมุดสื่อและงานส่งเสริมการจัดห้องสมุดและมุมหนังสือ ของสปอ./ก. กลุ่มโรงเรียน และโรงเรียน

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคือ การจัดประกวดห้องสมุดดีเด่นระดับอำเภอ และการจัดอบรมให้ความรู้แก่ครูบรรณารักษ์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ วัฒนะ (2535) และเป็นไปตามแนวทางของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2534) ที่กำหนดบทบาทของศึกษานิเทศก์ ในฐานะผู้นิเทศ ติดตามผลการดำเนินงานห้องสมุดโรงเรียน ว่า เป็นผู้จัดประชุมครูทำหน้าที่บรรณารักษ์ แนะนำการจัด และดำเนินงานห้องสมุด ประกอบกับนโยบายของ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ได้จัดประกวดห้องสมุดโรงเรียนดีเด่นเป็นประจำทุกปี การวิจัยครั้งนี้ยังพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ได้ปฏิบัติในการจัดห้องสมุดหรือมุมหนังสือของ สปอ./ก. เป็นตัวอย่าง น้อย

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ สถานที่จัดห้องสมุดและมุมหนังสือของ สำนักงานการประถมศึกษา อำเภอ/กิ่งอำเภอ ไม่อำนวย เนื่องจากในปัจจุบันสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ ยังไม่มีอาคารสำนักงานเป็นเอกเทศ เลยมีย่อจำกัดในเรื่องอาคารสถานที่ ผู้วิจัยเห็นว่า สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณในการก่อสร้างสำนักงาน ให้ครบทุกอำเภอ

9. งานโครงการที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย ประเมินผลและบริการ

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติคือ งานกลุ่มโรงเรียน วิธีที่ปฏิบัติคือ การนิเทศติดตามผลการปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียน ในการนิเทศงานโครงการนั้น ผู้วิจัยเห็นว่า จะต้องกำหนดรูปแบบ/กิจกรรมให้เหมาะสม เพื่อจะช่วยให้การปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียน ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ และถูกต้องตามระเบียบ สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ว่าด้วยกลุ่มโรงเรียน พ.ศ.2534

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ ขาดบุคลากร ในปัจจุบันบุคลากรที่จะมาปฏิบัติงานกลุ่มโรงเรียนคือ ผู้บริหาร และครูผู้สอน ซึ่งต้องมีงานสอนเป็นประจำอยู่แล้ว สอดคล้องกับงานวิจัยของ บุญธรรม ทั้งทอง (2536) ที่พบว่า คณะทำงานกลุ่มโรงเรียน มีงานสอนเป็นประจำ มีเวลาในการผลิตสื่อ น้อย

งานวิชาการอื่น ที่ได้รับมอบหมาย

ผลการวิจัยพบว่า หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ ส่วนใหญ่ได้ปฏิบัติในการจัดทำโครงการพัฒนาหลักสูตรทักษะคณิตศาสตร์ สอดคล้องกับงานวิจัยของ จันทร์เพ็ญ วัฒนะ (2535) และ ชัยณรงค์ ท่วงบุญรอด (2536) กลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ เป็นกลุ่มที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนต่ำ ซึ่งสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2536) ได้ตั้งเป้าหมายเมื่อสิ้นแผนพัฒนาการศึกษาฉบับที่ 6 ในกลุ่มทักษะคณิตศาสตร์ไว้ร้อยละ 50 แต่จากการดำเนินงานปรากฏว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 เมื่อสิ้นสุดแผน ทำได้เพียงร้อยละ 43.12 เท่านั้น จึงทำให้ หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ ส่วนใหญ่ จัดทำโครงการพัฒนาในด้านนี้

ปัญหาที่ส่วนใหญ่พบคือ งานที่ได้รับมอบหมายไม่ใช่งานวิชาการโดยตรง และงบประมาณไม่เพียงพอ ในทัศนะของผู้วิจัยเห็นว่า งานที่มอบหมายให้หัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ หรือศึกษานิเทศก์ ปฏิบัติควรเป็นงานด้านวิชาการโดยตรง เพราะศึกษานิเทศก์จะมีความรู้ด้านวิชาการมากกว่าด้านอื่น และควรจัดสรรงบประมาณ เพื่อใช้ในการปฏิบัติงานที่ได้รับมอบหมายให้เพียงพอ เพื่อเป็นขวัญและกำลังใจในการปฏิบัติงาน

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

ข้อเสนอแนะ

เพื่อให้การปฏิบัติงาน ของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ มีประสิทธิภาพ จากผลการวิจัยในครั้งนี้ ผู้วิจัยมีแนวคิดและข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรอัตรากำลังศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ เพิ่มขึ้น โดยให้สอดคล้องกับทุกกลุ่มประสบการณ์ และจำนวน โรงเรียน กลุ่มโรงเรียน หรือจำนวนครู
2. สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ ควรจัดสรรงบประมาณ ค่าตอบแทน ค่าใช้สอย ค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ ให้หน่วยศึกษานิเทศก์เพิ่มขึ้นตามความต้องการจำเป็นและความสำคัญของปัญหา
3. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรมีการจัดประชุม อบรม สัมมนา ให้ความรู้เกี่ยวกับการวิเคราะห์ วิจัย ระบบสารสนเทศ การใช้คอมพิวเตอร์ ให้กับหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ อย่างสม่ำเสมอ และส่งเสริมให้ ศึกษานิเทศก์ ได้ศึกษาต่อในระดับปริญญาโท ปริญญาเอก
4. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด และสำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ ควรพิจารณางานที่ มอบหมายให้ศึกษานิเทศก์ปฏิบัติ เป็นงานในหน้าที่ และงานวิชาการโดยตรง
5. สำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด ควรให้มีการจัดทำเกณฑ์มาตรฐานการศึกษา ร่วมกัน ระหว่าง โรงเรียน สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ และสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัด

ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

1. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับ ปัจจัยที่ส่งผลต่อการปฏิบัติงาน ของหัวหน้าหน่วยศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ
2. ควรมีการวิจัยเกี่ยวกับวิธีการและรูปแบบที่เหมาะสมของการนิเทศการศึกษาของศึกษานิเทศก์ สำนักงานการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ